

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XXXVII. Ioan. Tritem. Abbas S. Iacobi Apostoli Maioris in suburbio ciuitatis
Herbipolensis, Ioanni Gotfridi Mandalensis ecclesiae vigilantissimo pastori,
salutem & charitatem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

magnifice, gratias habeo immortales pro tua
e, qui nullius apud te sum meriti, neque ad-
um, quicquid possum & valeo, id omne tu
icis munificentissimisque viris Petringo
gito. Vale ex Herbipoli decima octava de

XVI.

II S. IACOBI IN SVBVRBIO HEILV
gio medicina doctori clariss.

Brandenburgensi reuersurus ad litteras
quisitionem tui vir clarissimi feci digni-
em notitiam & charitatem, memore bene-
onte diui Petri per te filiosq; tuos, magis
patrum honorificenter exhibere, pro qua
tus affuerit. Quasiui autem & non inueni
desiderio tuum praestolatus aduocatum
tui tenebar desideno. Et sapienter quidem
uper mihi desuit, qui eas perferret tabula-
itarum presbyter & gymnosophista Erfordi-
acerem desiderio meo. Itaq; inexpectatim
vt possum significo, firmamque & effecti-
m concupisco. Quod superest reum au-
tarus nostri, & quaeque; nobis obuiauerunt
gnouisse. Contumeliam & grauem inuicem
quibusdam nebulonibus adhaerentibus,
prouocatus est animus, vt in nauicam por-
or mihi coenobii mei nasceretur, qui in rursu
nino persuaserit monachos ingratos deo-
te providere. Interea offertur mihi a Rubeo
Herbipolensi, abbatia S. Iacobi pauperum
& congrua, quam pacis & traquil-
persecutoribus spontanea voluntate reli-
tia Spanhemensi labores pertuli, pro qua
temeritati fatius duxi, qua ex cohabitatio-
norum militu reliqui volumina, venula, pro
amore ad Spanheim ego comportari in ob-
aboribus multis, in omni varietate scripturae
, Graeca, Latina, simul atq; Hebraica, opati-
teor meum, tantam librorum superelictio-
tis, quem totum redderem sibi mortu-
ntiam mortis in vita, & necessarium cum ro-
perauit, vt alterum in alterius transiret
deferuere dolor, raptusque ad praesentia
matris mea, nudisq; reme-
ihil insulimus in hunc mundum, haud dubia
ter omnia quae huius mundi sunt, quo pro-
ibliotheca fuit, quam pacis amore coactus
nara separatio, qui scripturarum in rebus
Euici tamen auxilio Dei hanc mecum inno-
mmo liberius intenderem bono, quod do-
or sane inutilibus me curis terrenarum occu-
mihi deinceps liceat quietius sub tranquilla
penter secutus sum dicentis: *Melior est con-
tem in quo maneo exilis & pauperis mori
ruinosus. Sed verbum me consolatur in se-*

10 pientis qui dicit: *quoniam melius est parum cum iustitia quam multi fructus cum iniquitate.* Diui-
tias enim sicut non habui, ita nunquam amaui: mediocritate contentus sum: omne extre-
mum excedens atque duritia plenum. Sed de his satis. Scire quam maxime cupio quomo-
do valeas, quid agant ingeniosi filii, quos ante plures annos cum adhuc essent adolescen-
tuli perorantes audiui, quousque discendo profecerint, & quid in Athenæo profiteantur.
Existimo enim atate illos cuassisse doctissimos, qui in pueritia adhuc ingenio tam miran-
do floruerunt. Ad tuas proculdubio laudes eruditio filiorum accedit, qui virtutibus illos
instituit auitis, patris optimi in moribus, & praceptoris eruditissimi in doctrinis & philo-
sophia functus officio. Deus omnipotens per suam clementissimam pietatem in filiorum
tuorum sapientia, prosperitate & incolumitate, iucundum te facere atque felicem con-
seruare dignetur in æuam, memorem nostri. Ex Herbipoli 20. Iulii. Anno Christi 1507.

XXXVII.

IOAN. TRITEM. ABBAS S. IACOBI APOSTOLI MAIORIS

in suburbio ciuitatis Herbipolensis, Ioanni Gasfridi Mandalensis ecclesie
vigilantissimo pastori, salutem & cha-
ritatem.

- 20 **Q**uotiescunq; mihi praebetur occasio, me continere sicut non debeo, ita nec possum,
quo minus scribam ad te amicum mihi vere charissimum, certiore te facturus co-
ditionum mearum. Dulcissimum plane mihi est & tuas crebro videre literas, & meas fre-
quentius dare ad te. Reddidit mihi nuper epistolam tuam magister Iacobus Tritemius
frater meus, cum à Treuiri per Spanheim iter dirigeret ad nos, in qua me procul deploras
absentem, teque vehementer protestaris afflictum in animo tuo, propterea quod abbatia
Spanhemensi prorsus renunciaui. Nec te solum pro mea resignatione turbatum asseris &
mente deiectum, sed omnes quoque in circuitu sacerdotes lamentabiliter contristatos, quod
locum deserui meum, & in exteris discessi nationes. Factum est matura consultatione ami-
corum, neque enim te poenitet, neque si poeniteret poterit reuocari. Gratias tibi ago,
cunctis quoq; amicis, qui meas doletis iniurias. Non me mouebit poenitentia Ducis, nec
30 propterea poenitebit Spanhemensi renunciauisse coenobio, si ille forsitan optaret non
intulisse contumeliam. Satius enim mihi est vitam in pace mentis agere, quam sub capti-
uo principe continuis turbationum fluctibus agitari. Neque huius assumpti per me coeno-
bii paupertatem valde pondero, qui & in Spanheim me pauperimum semper vixisse scio.
Veruntamen quantum ad mediocritatem omnibus necessariis corpori, tam pro me quam
pro his qui versantur mecum sufficienter prouisus sum, & amplius non requiro. Nemo e-
nim tam facile contemere diuitias potest, quam is qui semper in mediocritate vixit. Mi-
hi quidem vt Christiano philosopho simul & monacho ditissimus est animus, qui semper
fui mea forte contentus, & nunquam diuitias non habitas aut amaui, aut habere concupi-
40 ui. Quod æmuli mei me post discessum à Spanheim, Episcopis & Principibus arbitrantur
ignorum, nihili pendo, nec opus est illos nostras si quae fuerint secundas nosse fortunas, ne
maiore ob inde tabescant inuidia. Tu vero qui paci & tranquillitati cogaudere soles amici,
quam aliter res sese habeant nostrae ab æmulorum iudicio, relatione huius fratris, qui has
litterulas tibi tradidit meas, plenissime intelliges. Non enim curandi sunt æmuli, nec inui-
dia illorum restitudinem animi mei commouebit. Quod officiales principum & in circui-
tu vicini monachos propter me detestantur Spanhemenses, sicuti nihil mihi conducit ita
nec placet. Satis enim intelligo hanc hominum auersionem non mediocriter pauperi noci-
turali coenobio, cuius inopia maxime copator, & Deum oro continue, vt ei clementer pro-
uidere in suis necessitatibus dignetur. Te etiam, quoniam vicinus es loco, qua possum chari-
50 tate monco, rogo & exhortor, quatenus non magni pendas iniurias filiorum, quas patri in-
tulere non merenti, sed locum potius Deo & sancto dicaturo Martino ad tendere, & quocies vi-
deris illos inopia deprimi, quantum poteris auxilium Dei amore importare non negligas.
Satis n. afflicti sunt, & graues temeritatis suae poenas dederunt. Abbas institutus est qui ab-
batia concupiuit, qui resignationis meae causa non vltima fuit, cuius ordinationem non omni-
bus placuisse audiui. Timeo autem vehementer, det omnipotes vt frustra, quonia sicuti me pa-
stor & abbatem suum in occulto persecutus est, ita permittente Deo qui iustus est, ipse quan-
doque à suis subditis manifestam persecutionem patietur. Omnia quae circa me geruntur, ex

litoris relatione si volueris per amplius intelliges. Vale memor nostri in tuis ad Deū orationibus. Ex Herbipoli vicefima septima die mensis Iulii. Anno Christianorum millesimo quingentesimo septimo.

XXXVIII.

IOAN. TRITEM, AB. MONASTERII DIVI IACOBI HERBIPOLENSIS,
Iacobo Vuimpfelingo Selestadensi amico amico atq; chariff. S.

LITERAS ex Argentina quas duodecima die mensis Iulii emisisti ad me, eundem die vicefima secunda recepi. Eas vero quas te antehac dedisse scribis, nec dum in notitiam mihi peruenerunt. Detulit mihi destinatum à te libellum, sancto abbati Bernardo inscriptum super septem poenitentiales Psalmos, Dominus Gaspar episcopus Bethleemitanos, Reuerendissimi præfulis nostri generalis in pontificalibus vicarius. Is autem qui mihi literas tuas exhibuit memoratas, simul tuo nomine tradidit libellos duos Argentine nuper impressos, alterum Vuilhelmi episcopi Parisiensis *de collatione & pluralitate beneficiorum*. Alterum Alberti Magni Ratisponensis episcopi *de seruire charitatis*, quos me animo suscepisse gratisimo non dubitaueris. Tribulationibus quas pateris ex corde fidelissimo compatior, & si quid me posse pro tua pace exstimas, fac sciam, moxque paratum ad omnia inuenies. Confide in Domino Iesu, & ambula firmiter in via veritatis, & ipsa veritas te liberabit. Vnum hoc solum te moneo, promptulus ne fies in antea negotiis & rebus occupare claustralium; quia quod extra te ac conditionem status tui, nihil ad te. Quid enim ad te Augustinus cucullatus fuerit an togatus? Scripsisti in libello illo tuo *de integritate*, Bedam non fuisse monachū & plerosque alios, quos ego inter monachos cōputauerim in libro *de scriptoribus ecclesiasticis*, quod nisi mihi deferres amico te facile probaturū polliceris. Cōgrediamur inter nos si placet, quos ego monachos scripsi & Bedā maxime, tu monachos non extitisse minime docebis. Videris mihi non satis tractati temporis perituisse historias, qui Bedam fuisse monachū ignoras. Sed ego tibi parcendum duxi, quem fratrum eremitarum S. Augustini vexationibus plus quam satis tribulatum intelligo. Scire vis à me an tibi locus esse possit cum successore meo in Spanheim, & quis ipse sit, quoniam penitus fugere confortia hominum velis mundanorum. Mihi quidem in abbacia Spanhemensi Prior quē nouisti successit, pars non modica, licet occulta, persecutionis meæ. Vereor autem te apud illud manendi locum non esse habiturum, propterea quod princeps Cynonotorum vitis parum inclinatur literarum studiosis, quod experieris si illo pergas. Mecum autem viuere cupientem te non penitus aspernor, sed hoc suadeo primū, vt exploraueris gentem & locum ipse venias, & si res tibi fuerit animo, qua conditione consequaris effectum consilio tractabimus. Ego enim quicquid possum, amore tui libentissime facturus sum. Est mihi cœnobium pauper & exiguum, sed quietū & philosophanti satis accommodum, sola me penuria molestat librorum, quibus vt nosti in Spanheim erā ditissimus. Vale mi Iacobe, eumq; me esse tibi persuade, qui te deserturus sum nunquam. Ex monasterio meo iuxta Herbipolim 27. d. c. mensis Iulii. Anno Christianorum 1507.

XXXIX.

IOAN. TRIT. AB. MONASTERII DIVI IACOBI IN SVBVBIO
civitatis Herbipolensis, amantiſſ. confratri suo Simoni abbati
monasterii Lacensis S.

QVID est confrater & amice charissime, quod miraris me abbatiam resignasse Spanhemensem, in qua me clarum dicis in signemque exitisse, & multis beatum amicis? Mirare potius quod tanto tempore fraudes & insolentias potui sufferre monachorum, Cynonotorumq; dissimulare quasi nescirem, insidias. In quartum & vicefimum annū Spanhemensi monasterio in multis laboribus & paupertate non modica præfui, cumque structuris, libris, ornamentis, & multis necessariis rebus, vt tutemetipse vidisti, illud tandem pulchre ornauissem, & in bonum statum rerū temporalium reduxissem, bello imperii superueniente aduersus Illustriss. principem Philippum Comitem Palatinum Rheni Bavaricæq; ducem, ac principem Electorem, sub cuius defensione monasterium dignoscitur esse constitutum, grauem possessionum, rerumq; suarum ab hostibus iacturam sustinuit. Erant